

References:

1. Ivanova E. M. Professiografiya kak sredstvo formirovaniya obraza professionala // Psihologiya kak professiya. Ejegodnik Rossiiskogo psihologicheskogo obschestva. – T. 9 iz vip 3. – Moscow, 2002.
2. Markova A. K. Psihologiya professionalizma. – Moscow : Mejdunarodnii humanitarnii fond «Znanie», 1996. – 312 s.
3. Hutorskoj A. V. Praktikum po didaktike i sovremennim metodikam obucheniya. – St. Petersburg : Piter, 2004. – 541 s.; il. – Seriya «Uchebnoe posobie».
4. Shadrikov V. D. Problemi sistemogeneza professionalnoi deyatel'nosti – repr. vospr. teksta izdaniya 1982 g. Moscow : Logos, 2007. – 192 s.
5. Shadrikov V. D. Psihologiya deyatel'nosti i sposobnosti cheloveka: uchebnoe posobie / V. D. Shadrikov. – Moscow : Logos, 1998. – 320 s.

Иванова Е. А. Особенности структурной составляющей профессиональной позиции специалистов сферы услуг

В статье обобщено, что профессиональная позиция специалиста сферы услуг – это структурно-уровневое образование, отражающее единство характер связи компонентов, которые выражают сформированность личностных, деловых качеств специалиста, его ценностно-смысловых ориентаций в жизни и профессии, а также степень овладения компетенциями, необходимыми для успешного осуществления своей профессиональной деятельности в различных ее проявлениях. Обоснована целесообразность интерпретации понятия профессиональной позиции специалиста сферы услуг, как структурно-уровневого образования, на основании: анализа специфики профессиональной деятельности специалиста, занятого в сфере услуг; определения функций деятельности специалистов и предприятий сферы услуг; выделения структурных компонентов профессиональной позиции специалистов сферы услуг. В статье сосредоточено внимание на важности учета представленных требований к составлению профессионального портрета специалиста сферы услуг.

Ключевые слова: профессиональная позиция, функции специалиста, профессионально-личностные качества, ценностно-смысловые ориентиры, профессиональные компетенции, структура профессиональной позиции, компетентность, профессиональная деятельность, профессиональные портреты.

Ivanova O. A. Features of the structural component of the professional position of specialists in the service sector

The article summarizes that the professional position of the expert in the sphere of services – is a structural-level education, which shows the unity and the relationship of the components that Express the readiness to personal and professional qualities of a specialist, its value-semantic orientations in life and profession, as well as the degree of mastering the competences necessary for the successful implementation of the professional activity in its various manifestations. The expediency of interpretation of the concept of the professional position of the expert services, as structural-level of education, on the basis of: analysis of the specific professional activity of a specialist, employed in the service sector; definition of the functions of specialists and services; the allocation of the structural components of professional professionals services. The article focuses on the importance of the context of the inventory requirements of the professional portrait of specialist services..

Key words: professional position, function, professional-ologist quality, value-semantic orientations, professional competence, structure of professional attitudes, competence, professional activity, professional portraits.

УДК 81'255:001(045)

Калініченко А. І.

НАУКОВИЙ ТЕКСТ ЯК ОБ'ЄКТ ПЕРЕКЛАДУ

Автор розглядає різні підходи до проблем перекладу, зауважує, що мета будь-якого перекладу – ознайомити читача або слухача, який не володіє мовою оригіналу, з певним текстом або усним висловлюванням, відтвореним цією мовою. Здійснено загальний огляд літератури щодо проблем перекладу загалом та перекладу наукових текстів зокрема. У статті названо такі види перекладу: за формою – усний (може бути послідовним і синхронним) та письмовий; за способом – буквальний (дослівний) та адекватний переклад (точно передає зміст оригіналу); за змістом – суспільно-політичний, художній, науково-технічний (технічний) – переклад, який використовують для обміну науково-технічною інформацією між людьми, які спілкуються різними мовами. Зроблено акцент на переклад фахових текстів, виокремлено етапи перекладу наукового тексту.

Ключові слова: переклад, перекладання, еквівалент, науковий текст, двомовність.

Глобалізація та інтеграція сучасного світу виявляється, зокрема, в посиленні міжкультурної взаємодії, що зумовлює інтенсивніший вплив чужих мов на українську [4]. До основоположників зарубіжної теорії перекладу належать Дж. Драйден, Т. Севорі, П. Ньюмарк, Е. Карі, Ж. Мунен, А. Нойберт, О. Каде, Ю. Найда; в українській лінгвістичній традиції – О. Фінкель, М. Зеров, В. Державин, Ю. Жлуктенко, Р. Зорівчак, В. Карабан, І. Корунець, М. Новікова, М. Рильський, О. Чередниченко та інші. Історію перекладу було досліджено В. Копаневим, І. Корунцем, В. Коптіловим, В. Радчуком, І. Алексєвою, В. Подміногіним, О. Кальніченком, Т. Шмігером та іншими. До числа сучасних зарубіжних теоретиків перекладу належать К. Райс,

М. Снелл-Горнбі, Ш. Симон, Л. Флотов, Д. Радо, М. Хеллідей, Дж. Кетфорд, К. Хьюїтт та інші. Проблеми комп'ютерного перекладу досліджені такими авторами як Дж. Хатчинс та С. Леман-Вілзіг [1].

У повоєнній лінгвістичній літературі проблемам перекладу художніх і технічних текстів було присвячено багато журнальних видань і систематичних збірок: «Актуальні проблеми теорії художнього перекладу», «Взаємозв'язки та взаємодія національних літератур», «Питання художнього перекладу», «Теорія і критика перекладу», «Художній переклад», «Взаємодія і взаємозбагачення літератур», «Питання теорії художнього перекладу», «Майстерність перекладу», «Зошити перекладача», «Питання теорії та методики навчального перекладу», рубрика «Трибуна перекладача» в журналі «Іноземна література» і «Перекладацькі студії» в журналі «Всесвіт» та ін. [1].

У сучасній українській лінгвістичній науці тема перекладу висвітлена в працях таких науковців, як А. Бірюков (Оцінка якості машинного перекладу, 2008), О. Борисова (Трансформація вербалізації в англо-українському перекладі, 2005), Л. Вергун (Перекладна взаємовідповідність англійської та української освітньої лексики, 2004), В. Демецька (Теорія адаптації в перекладі, 2008), М. Дудник (Співвідношення денотативної і конотативної інформації при перекладі (на матеріалі публіцистичного стилю), 2001), Г. Єнчева (Лінгвокогнітивне моделювання процесу перекладу авіаційних термінів (на матеріалі англо-українських версій нормативно-технічної документації ІКАО), 2011), О. Кондратьєва (Когезія та когерентність у перекладі наукової прози (на матеріалі наукових статей та монографій), 2011), Ю. Крилова-Грек (Психолінгвістичні особливості перекладу семантичних одиниць іншомовних текстів, 2007), К. Кузьміна (Трансформація номіналізації в англо-українському та українсько-англійському напрямках перекладу, 2004), М. Лісна (Українська перекладна лексикографія: проблема безеквівалентності (друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.), 2011), Н. Макоєд (Формування у майбутніх інженерів умінь перекладу фахових текстів із застосуванням комп'ютерних технологій, 2002), К. Мальцева (Міжкультурні непорозуміння і проблема міжкультурного перекладу, 2002), Є. Мовчун (Особливості перекладу українською мовою німецького комерційного Інтернет-дискурсу, 2010), К. Недбайло (Транспозиції частин мови в перекладі з англійської мови на українську (на матеріалі художніх текстів), 2009), Р. Поворознюк (Лінгвокультурологічні особливості протокольних промов у оригіналі та перекладі (на матеріалі українських та американських текстів), 2004), Н. Федотова (Суб'єктні трансформації в англо-українському перекладі, 2008), С. Фокін (Трансформація граматичної категорії стану при перекладі (на матеріалі іспанської та української мов), 2004), О. Шаблій О.А. (Міжмовна термінологічна омонімія як проблема термінографії перекладу (на матеріалі німецької та української юридичних терміносистем), 2002), І. Янушевич (Філософсько-методологічні передумови перекладознавства, 2007) та інші.

Переклад є одним із найважливіших шляхів взаємодії національних культур, це спосіб міжкультурної комунікації. Перекласти – означає точно, змістовно висловити засобами однієї мови те, що вже зафіксовано засобами іншої мови в нерозривній єдності змісту і форми. Правильний переклад передає зміст оригіналу, його стиль, при цьому відповідає всім нормам літературної мови. Процес перекладу – це не лише заміна одиниць однієї мови одиницями іншої мови, це складний процес з низкою труднощів, які необхідно подолати фахівцю для того, щоб правильно перекласти тексти документів. Для якісного перекладу потрібна термінологічна підготовка [7].

Теоретичний аналіз праць щодо лінгвістики тексту (Л. Бархударов, І. Гальперин, М. Чаковська та ін.) засвідчив, що переклад текстів розглядається не тільки як процес породження іномовного тексту, зміст якого задається рідною мовою, а й як особливий структурний елемент навчальної діяльності. Під фаховими текстами розуміють автентичну і неавтентичну технічну літературу, що є професійно спрямованою і сприяє оволодінню знаннями з теоретичного та практичного курсів зі спеціальності, а переклад фахових текстів розглядається як вид навчальної діяльності, спрямований на поповнення фахових знань і професійне вдосконалення майбутнього інженера засобами такого джерела інформації, як фахові тексти [5].

Науковцями доведено [5], що більшість лінгвоперекладних досліджень виходять із «денотативної» теоретичної моделі перекладу, а переклад розглядається як трансформаційний процес особливого роду, який базується на трансформаційній граматиці. Якість оволодіння студентами іномовною діяльністю щодо перекладів фахових текстів здебільшого зумовлюється мотивацією навчальної діяльності та зовнішньою і внутрішньою мотивацією. Врахування особливостей у мотиваційній сфері студентів може здійснюватися за допомогою мотивуючої індивідуалізації (термін, за С. Ніколаєвою), основним засобом реалізації якої є тексти, комплекси вправ для перекладу і т. ін. Керуючись тезою про взаємозв'язок мови і мислення, розмежовуючи їх як два самостійні явища, кожний із яких має свої одиниці та існує за своїми законами формування і використання, філософи Г. Брутян, Р. Павільоніс і лінгвісти Ю. Караулов, Г. Колшанський, Г. Рамішвілі, Н. Комлев та інші розрізняють дві моделі світу: концептуальну і мовну. Ряд лінгвістів (Ч. Філлмор, М. Мінський, Т. ван Дейк, В. Гак, О. Падучева, О. Почепцов) виділяють також ситуативну модель світу, вважаючи, що ситуації є семантичним інструментом, за допомогою якого людина може членувати реальну дійсність на фрагменти, що дозволяє їй осмислювати та інтерпретувати фреймову модель із комунікативною метою. Концептуальна і ситуативна моделі світу – це динамічне утворення у свідомості людини. Їх основу складає вся чуттєва, предметно-пізнавальна діяльність людини. Посилаючись на Ю. Караулова, А. Уфимцева зазначає, що основним змістовним елементом концептуальної моделі світу є константи свідомості, отже, вона містить інформацію, представлену в поняттях, яка впливає із навколишньої дійсності. Згідно з підходом О. Почепцова, основною одиницею ситуативної моделі світу є ситуація, в яку входять раніше виділені концепти або поняття [2, с. 5].

У контексті входження України до складу світових організацій, а значить, і в орбіти різних культур, важливо звертати увагу на якісну сторону міжкультурних процесів і комунікативну відкритість, а також

враховувати основні складності, що їх може принести інтенсивний міжкультурний контакт. Вивчення механізмів сприйняття інокультурного тексту та факторів, здатних продукувати «лакуни», забезпечує дослідника необхідною інформацією стосовно якісно важливих аспектів існування та функціонування культурних систем, у першу чергу – організації їх комунікативних каналів, специфіки нормативної сфери, соціально схвалюваних стандартів і т. ін., що має важливе значення для розуміння та прогнозування шляхів розгортання комунікативної ситуації. Проблема можливості перекладу є дуже ваговою, оскільки вона охоплює значне коло питань, зокрема питання про цілісність та єдність людської свідомості [6, с. 1]. Лакуни є формою існування смислів, і їх головною особливістю є те, що вони виникають у ситуації контакту двох культур, які обмінюються текстами. Лакуну описує неможливість передачі одним словом певного поняття з мови оригіналу мовою перекладу. Поява лакуни сигналізує про розбіжності категоріального апарату культурних систем і є маркером культурної специфічності. Культурологічні лакуни є наслідком неповноти та/або надлишку досвіду лінгвокультурної спільноти, який можна збалансувати шляхом штучного «заповнення» лакуни (повного чи часткового). Лакуни пов'язані з доступом до смислового простору тексту певного повідомлення, що є однією з основних категорій проблематики лакун. Поява лакуни сигналізує, що процес надавання значення певній одиниці не відбувся, і тим самим відображає ситуацію «дефектів» розуміння. За умов дефіциту фонових знань у можливостях лакуни «вбити» смисл повідомлення [6, с. 13].

Проблематика співвідношення універсальної смислової основи мовних значень зі специфічними особливостями плану змісту в різних мовах бере початок в ідеях В. Гумбольдта і О. Потебні і набула свого розвитку в роботах як вітчизняних, так і зарубіжних лінгвістів. Відмінність між власне мовним і розумовим змістом розглядалась (із використанням різної термінології) в роботах І. Бодуена де Куртене, О. Шахматова. У своїх дослідженнях велику увагу цій проблемі приділяли такі лінгвісти, як Г. Гійом та Е. Кошмідер. Варіативність плану висловлення в типових референтних ситуаціях різноструктурних мов зробила необхідним розгляд цієї проблеми в межах аналізу стандартних референтних ситуацій. Відповідно до концепції добування і вивчення смислових інваріантів, запропонованої О. Бондарком, взаємодія значення і смислу висловлювання забезпечує наявність у його значенні двох складових: смислової основи та інтерпретаційного компонента. Смислова основа – це розумовий зміст в абстрагуванні від мовної форми, а інтерпретаційний компонент – це мовна форма в абстрагуванні від смислового змісту. Інтерпретаційний компонент ідіоетнічний [2, с. 6].

Мета будь-якого перекладу – ознайомити читача або слухача, який не володіє мовою оригіналу, з певним текстом або усним висловлюванням, відтвореним цією мовою. Перекладання – це процес, під час якого текст або усне висловлювання, що виражені однією мовою (мовою оригіналу), відтворюються іншою (мовою перекладу). Переклад – це результат цього процесу, тобто новий текст або усне висловлювання, відтворені мовою перекладу. Процес перекладання охоплює такі етапи: 1) зорове чи слухове сприймання інформації чужою мовою, усвідомлення її змісту; 2) аналіз інформації мовою оригіналу і синтез рідною мовою; 3) відтворення змісту рідною мовою [7].

У дисертаційному дослідженні «Теорія адаптації в перекладі» В. Демецька пропонує такі типи перекладу:

Адаптація – це тип перекладу з домінантною прагматичною настановою та орієнтацією на стереотипи очікування носіїв мови-реципієнта й культури-реципієнта. Відмінність перекладу-адаптації від перекладу-репродукції, а також від вільного відтворення текстів за мотивами або інших різновидів інтертекстів, полягає в тому, що переклад-адаптація передбачає зіставлення й перевірку текстом оригіналу, за умов домінантної орієнтації на мовні й культурні пріоритети реципієнта. Ступінь близькості / віддаленості від тексту оригіналу може варіюватися для різних типів адаптивних текстів.

Репродуктивний переклад – це тип перекладу, який зорієнтовано на відтворення лінгвокультурного коду аудиторії відправника. Адаптивний переклад – це тип перекладу з домінантною прагматичною настановою на мовні та культурні стереотипи реципієнта [3, с. 5].

Переклад-адаптація не спростовує переклад-репродукцію і не протиставляється йому, а є комплементарним типом перекладу. Адаптивні перекладні тексти – це тексти створені на основі адаптивних стратегій перекладу. Адаптивні стратегії перекладу спрямовані на: 1) переважне використання мовних і культурних моделей реципієнта і 2) виразну прагматичну орієнтацію текстів перекладу на свою (іншомовну й іншопольовану) аудиторію. Адаптивний потенціал тексту або дискурсу – це потенційна здатність певного тексту або дискурсу до адаптації в перекладі або обов'язковості такої адаптації. Наявність / відсутність адаптивного потенціалу залежить від дистанції між мовами й культурами, що вступають у контакт, і від пріоритетності прагматичної функції під час перекладу. Підґрунтям для класифікації прагматичних типів текстів постає прагматичний і адаптивний потенціали типу тексту. Згідно із цими критеріями класифікація прагматичних типів текстів включає: словникову статтю, навчальний тип тексту, ораторську промову (політичний виступ, проповідь) і рекламний текст. До умов застосування перекладацької адаптації належать такі: 1) прагматична функція тексту постає домінантною; 2) текст перекладу зорієнтовано на стереотипи очікування носіїв мови-реципієнта та культури-реципієнта; 3) ступінь віддаленості/близькості контактуючих мов і культур визначає наявність/відсутність стереотипів очікування того чи іншого прагматичного типу тексту [3, с. 5].

І. Рибалко, Л. Ткач у дослідженні «Особливості перекладу наукових текстів» [7] виокремлюють такі види перекладу:

1. За формою переклад поділяють на усний (може бути послідовним і синхронним) і письмовий. Послідовний усний переклад – це усний переклад повідомлення з однієї мови на іншу після її прослуховування. Синхронний переклад здійснюють одночасно з отриманням усного повідомлення.

2. За способом перекладу розрізняють буквальний і адекватний переклад. Буквальний переклад називають також дослівним, у такому перекладі можуть зберігатися порядок слів та граматичні конструкції, невластиві мові, якою перекладають. Адекватний переклад точно передає зміст оригіналу, його стиль і відповідає усім нормам літературної мови перекладу.

3. За змістом виділяють такі основні різновиди перекладу:

– суспільно-політичний, який передбачає усне чи письмове відтворення засобами іншої мови суспільно-політичних матеріалів: виступів та заяв політичних діячів, інтерв'ю, матеріалів брифінгів, прес-конференцій, дипломатичних документів, наукових праць з політології, соціології тощо;

– художній, тобто переклад творів художньої літератури (поезія, проза, драма);

– науково-технічний (технічний) – переклад, який використовують для обміну науково-технічною інформацією між людьми, які спілкуються різними мовами.

Повний переклад наукового тексту здійснюють за такими етапами: читання всього тексту з метою усвідомлення змісту; поділ тексту на завершені за змістом частини, їх переклад; стилістичне редагування повного тексту (слід оформити текст відповідно до норм літературної мови, усунути повтори; усі терміни і назви мають бути однозначними; якщо думку можна висловити кількома способами, перевагу слід віддати стислому; можна також іншомовне слово без шкоди для змісту замінити українським).

Реферативний переклад – це: 1) письмовий переклад заздалегідь відібраних частин оригіналу, що складають зв'язний текст; 2) виклад основних положень змісту оригіналу, що супроводжується висновками й оцінюванням. Реферативний переклад у 5–10 разів менший за оригінал.

Анотаційний переклад – це стисла характеристика оригіналу, що є переліком основних питань, іноді містить критичну оцінку. Такий переклад дає фахівцеві уявлення про характер оригіналу (наукова стаття, технічний опис, науково-популярна книга), про його структуру, призначення, актуальність тощо.

Автоматичний комп'ютерний переклад – це використання сучасних програм комп'ютерного перекладу під час перекладу текстів, при якому слід уважно перевірити перекладений текст, звернувши особливу увагу на переклад власних назв, термінів, слів у непрямому значенні та багатозначних, паронімів, омонімів, граматичних форм тощо [7].

М. І. Лісна [4] в дисертаційному дослідженні «Українська перекладна лексикографія: проблема безеквівалентності» запропонувала комплексний метод, який становить поєднання принципів репрезентації культурологічних безеквівалентів у двомовних словниках із певною методикою, яка має забезпечити втілення кожного з них у лексикографічну практику.

Принцип 1. Точність. Методика: а) бібліографічне підготування (вивчення семантики реалії за допомогою наявних інформаційних джерел, зокрема електронних і паперових словників та енциклопедій вхідної мови); б) передавання релевантних компонентів змісту культурологічного безеквівалента в перекладній частині лексикографічної статті.

Принцип 2. Повнота, переважання докладності перекладу над міркуваннями економії місця в словнику. Методика: а) наведення наявних варіантних відповідників культурологічного безеквівалента; б) подання додаткового пояснення, якщо є потреба поглибити семантизацію культурологічного безеквівалента.

Принцип 3. Збереження національного колориту культурологічних безеквівалентів (якщо можливо). Методика: а) подання ремарок для культурологічних безеквівалентів, територіально обмежених у вживанні; б) залучення до перекладного відповідника скалькованих або транскодованих елементів.

Принцип 4. Коректність. Методика: а) дотримання нормативних та стилістичних вимог сучасної української мови під час перекладання культурологічного безеквівалента; б) транскодування реалії відповідно до вимог ISO.

Принцип 5. Зручність для користувача. Методика: наведення компактних перекладних відповідників, а не лише опису реалії.

Принцип 6. Наочність. Методика: використання графічної візуалізації для реалій на позначення етноунікальних матеріальних об'єктів (у разі потреби) [4].

Таким чином, переклад наукового тексту – це не просте механічне відтворення сукупності елементів оригіналу, а складне свідоме відбирання кращих варіантів їх передавання. Вихідною точкою слід вважати оригінал у цілому, а не окремі його елементи. Оскільки головним завданням перекладу є точне відтворення змісту оригіналу, то перекладаються не слова, граматичні конструкції чи інші засоби мови оригіналу, а думки оригіналу.

Використана література:

1. Бевз Н. В. Переклад як культурний феномен: герменевтико-комунікативний аспект : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.04 / Н. В. Бевз; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2010. – 20 с. – укр.
2. Боброва Л. В. Контрастивний аналіз відображень стандартних референтних ситуацій в різноструктурних мовах (англо-україно-російськомовні паралелі) : автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.17 / Л. В. Боброва ; Донец. держ. ун-т. – Донецьк, 2000. – 22 с. – укр.
3. Демецька В. В. Теорія адаптації в перекладі: автореф. дис... д-ра філол. наук: 10.02.16 / В. В. Демецька ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2008. – 36 с. – укр.
4. Лісна М. І. Українська перекладна лексикографія: проблема безеквівалентності (друга половина XX ст. – початок XXI ст.): автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.01 / М. І. Лісна ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Харків, 2011. – 18 с. – укр.

5. Макоєд Н. О. Формування у майбутніх інженерів умінь перекладу фахових текстів із застосуванням комп'ютерних технологій : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.04 / Н. О. Макоєд ; Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – Одеса, 2002. – 21 с. – укр.
6. Мальцева К. С. Міжкультурні непорозуміння і проблема міжкультурного перекладу : автореф. дис... канд. філософ. наук: 09.00.04 / К. С. Мальцева; Ін-т філос. ім. Г. С. Сковороди НАН України. – Київ, 2002. – 20 с. – укр.
7. Рибалко І. В., Ткач Л. М. Особливості перекладу наукових текстів: навч. посібник / І. В. Рибалко. – Дніпропетровськ : НМетАУ, 2013. – 52 с.

References:

1. Bezv N. V. Pereklad yak kulturnyi fenomen: hermenevtyko-komunikatyvnyi aspekt: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : 09.00.04 / N. V. Bezv ; Khark. nats. ped. un-t im. H.S. Skovorody. – Kharkiv, 2010. – 20 s. – ukr.
2. Bobrova L. V. Kontrastyvnyi analiz vidobrazhen standartnykh referentnykh sytuatsii v riznostrukturnykh movakh (anhlo-ukraino-rosiiskomovni paraleli): Avtoref. dys... kand. filol. nauk: 10.02.17 / L. V. Bobrova ; Donets. derzh. un-t. – Donetsk, 2000. – 22 s. – ukr.
3. Demetska V. V. Teoriia adaptatsii v perekladi: avtoref. dys... d-ra filol. nauk: 10.02.16 / V. V. Demetska ; Kyiv. nats. un-t im. T.Shevchenka. – Kyiv, 2008. – 36 s. – ukr.
4. Lisna M. I. Ukrainka perekladna leksykohrafiia: problema bezekvivalentnosti (druga polovyna XX st. – pochatok XXI st.): avtoref. dys... kand. filol. nauk : 10.02.01 / M. I. Lisna ; Khark. nats. un-t im. V.N. Karazina. – Kharkiv, 2011. – 18 s. – ukr.
5. Makoied N. O. Formuvannia u maibutnikh inzheneriv umin perekladu fakhovykh tekstiv iz zastosuvanniam kompiuternykh tekhnolohii: Avtoref. dys... kand. ped. nauk: 13.00.04 / N. O. Makoied ; Pivdennoukr. derzh. ped. un-t im. K. D. Ushynskoho. – Odessa, 2002. – 21 s. – ukr.
6. Maltseva K. S. Mizhkulturni neporozuminnia i problema mizhkulturnoho perekladu: Avtoref. dys... kand. filosof. nauk: 09.00.04 / K. S. Maltseva ; In-t filol. im. H. S. Skovorody NAN Ukrainy. – Kyiv, 2002. – 20 s. – ukr.
7. Rybalko I. V., Tkach L. M. Osoblyvosti perekladu naukovykh tekstiv: Navch. posibnyk. – Dnipropetrovsk: NMetAU, 2013. – 52 s.

Калиниченко А. И. Научный текст как объект перевода

Автор рассматривает различные подходы к проблемам перевода, замечает, что цель любого перевода – ознакомить читателя или слушателя, который не владеет языком оригинала, с определенным текстом или устным высказыванием, воспроизведенным на этом языке. Осуществлено всеобщее обозрение литературы по проблемам перевода в целом и перевода научных текстов в частности. В статье названы следующие виды перевода: по форме – устный (может быть последовательным и синхронным) и письменный; по способу – буквальный (дословный) и адекватный перевод (точно передает смысл оригинала); по содержанию – общественно-политический, художественный, научно-технический (технический) – перевод, используемый для обмена научно-технической информацией между людьми, которые общаются на разных языках. Сделан акцент на перевод профессиональных текстов, выделены этапы перевода научного текста.

Ключевые слова: перевод, эквивалент, научный текст, двуязычие.

Kalinichenko A. I. Scientific text as an object transfusion

The author examines different approaches to translation problems, observes that the purpose of any translation is to acquaint the reader or listener who does not speak the original language with a certain text or oral statement reproduced in that language. A general overview of literature on the problems of translation in general and the translation of scientific texts in particular is made. The article names the following types of translation: according to the form – verbal (can be consistent and synchronous) and written; according to the way of rendering – literally (verbal) and adequate translation (accurately conveys the content of the original); according to the content – socio-political, artistic, scientifically – technical (technical) – a translation used for the exchange of scientific and technical information between people who communicate in different languages. The emphasis is placed on the translation of professional texts, the stages of translation of scientific text are singled out.

Keywords: translation, translation, equivalent, scientific text, bilingualism.

УДК 37.02:004.4+378:004

Карлюк С. О., Вербівський Д. С.

РОЗРОБКА ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ ЗАГАЛЬНОЇ ФІЗИКИ В ПЕДАГОГІЧНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті актуалізується проблема розробки та впровадження в освітній процес педагогічних закладів вищої освіти ефективних педагогічних програмних засобів навчання, які сприяють підвищенню якості вивчення курсу загальної фізики студентами фізико-математичних факультетів та обґрунтована мета їх використання в процесі підготовки майбутніх учителів фізики. Здійснено аналіз програмного забезпечення, яке надає можливість створювати такого роду електронні освітні ресурси. У ході дослідження було проаналізовано підходи до визначення поняття «електронний освітній ресурс», а також здійснено спробу виділити їх переваги та недоліки. Досліджено процес побудови електронних освітніх ресурсів за допомогою пакету програм SunRav BookOffice, який призначений для створення і пере-